

رویش دندانهای کودک

یکی از علل بیقراری کودکان از سن ۶ ماهگی به بعد شروع رویش دندانهای شیری است. لثه ی کودکان هنگام رویش دندان دچار درد و خارش می گردد؛ به گونه ای که بی قراری آن ها موجب نگرانی والدین می شود. این مرحله از رشد فرزندان سختی و زحمت بیشتری دارد.

برخی کودکان هنگام دندان درآوردن مشکل خاصی ندارند، اما دسته ای از آن ها دوره ی بسیار دردناک و غیرقابل تحمل را سپری می کنند.

زمان رویش دندان برخی کودکان زودتر و برخی دیگر دیرتر است. هیچ یک از این دو نگران کننده نیست و مزیتی نسبت به دیگری ندارد. نشانه ها در برخی کودکان فقط چند روز قبل از ظاهر شدن آشکار می گردد؛ در حالی که این روند برای دسته ای دیگر هفته ها و شاید ماه ها طول می کشد. دندان های اول سخت تر می روید، اما رفته رفته سهل و آسان می گردد. اولین سری دندان های کودک در سن ۶ یا ۷ ماهگی از لثه سر بر می آورد و تا ۱۸ ماهگی یا دو سالگی تکمیل می گردد.

درد، التهاب و قرمزی لثه ها، آب ریزش دهان، بی قراری و بی خوابی شبانه، بی اشتها و کامل نخوردن شیر و تمایل به جویدن، یا کشیدن شیء بر لثه ها از جمله عوارض این دوره از زندگی کودک است، ولی هیچ خطری در پی ندارد.

به اعتقاد برخی والدین، کودک در این مرحله دچار تب، استفراغ و اسهال می شود؛ و حال آن که بسیاری از متخصصان، برونشیت، جوش ادرار، استفراغ، تب و اسهال کودک را در اثر رویش دندان ها نمی دانند؛ از این رو چنانچه کودک دچار این حالت ها گردد، نباید به حساب دندان درآوردن او گذاشت، بلکه باید با متخصص کودکان مشورت نمود.

باید توجه داشت که ریشه ی دندان ها در دوره ی جنینی ایجاد می شود و پس از به دنیا آمدن در لثه ها وجود دارد، البته هنگام رشد کودک شروع به نمو و ظهور می نماید که در اثر فشار وارد به لثه ها درد، قرمزی و خارش هویدا می گردد. بزرگ سالان نیز هنگام رویش دندان عقل، آن را تجربه می کنند.

هنگام مکیدن و شیر خوردن کودک فشار بیشتری به لثه ها وارد می شود و حساسیت را افزایش می دهد. نشانه های دندان درآوردن؛ از جمله علامت های ظاهری این دوره عبارت است از: زیاد شدن بزاق و ریزش آب از دهان، تمایل کودک به گاز گرفتن اشیای سفت، تحریک پذیری و بهانه گیری زیاد، بی خوابی.

کمک به کودک در مرحله بیقراری

در مرحله ی رویش دندان، چانه و لب پایین برخی کودکان دچار التهاب و دانه های قرمز رنگ می شود که دلیل آن تکرار پاک کردن آب دهان، یا برخورد با اشیا برای کاهش خارش لثه است؛ از این رو باید این ناحیه از صورت کودک به آرامی پاکیزه و خشک نگه داشته شود؛ همچنین از قرار دادن اشیای سخت در دسترس او خودداری گردد. دست خود را روی چانه و لب های کودک نکشید. برای بهبود التهاب و خارش چانه ی کودک مقدار کمی کرم ملایم مخصوص اطفال استفاده شود.

به گمان برخی والدین چنانچه با انگشت روی لثه ها کشیده شود، درد و خارش کاهش می یابد؛ از این رو در اختیار کودک اشیایی قرار می دهند که آن را گاز بگیرد، یا به لثه بکشد. این کار عوارض و خطراتی را در پی دارد.

اجازه ندهید کودک، اشیا یا خوردنی های سرد و یخ زده را به دندان خود بزند؛ زیرا ممکن است آن ناحیه دچار یخ زدگی شود و لثه ی کودک آسیب ببیند. اگر کودک شما آن قدر بزرگ شده که می تواند غذای جامد بخورد، یک برش سیب یا هویج به او بدهید تا با جویدن آن احساس راحتی کند، البته باید مراقب باشید که کودک تکه های جدا شده از خوراکی را نببلعد. در این دوره کودک هنگام غذا خوردن به مراقبت بیشتری نیاز دارد، چون خطر خفگی (ورود مواد غذایی به راه های تنفسی و انسداد آن ه) وجود دارد.

از داروهای ضد درد، چون آسپرین یا استامینوفن استفاده نکنید. با آن که رو آوردن به این داروها در زمان رویش دندان کودک خیلی شایع است، اما شما بدون توصیه دکتر اقدام به چنین کاری نکنید، بلکه اگر کودک تب می کند، از داروی مناسب به تشخیص پزشک متخصص استفاده شود.

از به کار بردن پمادهای بی حس کننده برای کودک پرهیز کنید؛ زیرا این ضمادها تأثیر موقت دارد و پس از مدتی در کودک ایجاد حساسیت می کند.

اگر کودک از خوردن غذا خودداری می کند، او را تشویق به خوردن غذاهای خنک و نرم؛ مانند: ماست، بستنی و ژله های طبیعی (نرم شده میوه) بنمایید.

کودک شما در این مرحله کم حوصله است و نیاز به پرستاری بیشتری دارد. برای آرامش یافتن وی، بهترین راه در آغوش گرفتن کودک و زمزمه های آهسته و دلنشین مادر است.

واحد سلامت نوزادان و کودکان معاونت بهداشتی دانشگاه علوم پزشکی